

DEBATCULTUUR IN NEDERLAND – GEMEENTERAAD VS. TWEEDE KAMER: 3 – 1

COLUMN

PETER VAN DER GEER
Debat.NL

Een echte debatcultuur? Je zal het maar hebben! Om de haverklap confrontaties, waarbij de gemoederen hoog oplopen en de media in vette letters verslag doen. Op dat punt verslaat de Tweede Kamer glansrijk de gemeenteraad: 0 – 1. Maar wacht even, een gezonde debatcultuur omvat meer dan een stevig robbertje vechten voor de *bühne*. Misschien begrijpen gemeenteraden wel beter de betekenis van het debat dan de Tweede Kamer. Tijd voor een vergelijking!

1 – 1

Het was een tijdje *bon ton* om Den Haag na te doen met als doel het debat te bevorderen. Raden introduceerden een vragenuurtje, een batterij aan interruptiemicrofoons, meerdere katheders en een grotere publieke tribune. Als de bezetting van de publieke tribune in de raadszaal maatgevend zou zijn

voor de populariteit van het debat, dan moeten de deuren van het lokale politieke theater snel sluiten. Maar inwoners willen geen theater, ze willen verantwoorde besluiten. Daarom is het hart van het raadswerk de beeldvorming buiten het stadhuis en de oordeelsvorming in de vergaderkamers. Gemeenten

hebben dat door en investeren nu meer in burgerparticipatie dan in stenen. Ze nemen afscheid van de Tweede Kamer als ideaalmodel. En de Tweede Kamer zelf? Die gaat weer verbouwen...

2 – 1

Politici spreken altijd met de verkiezingen in het achterhoofd. Je moet er echter niet aan denken dat er voor gemeenten ook wekelijks zetelpeilingen komen. Ze zijn funest voor inhoudelijke debatten. Als je debatteert om goede besluiten te nemen heb je namelijk niets aan oneliners of elkaar belachelijk maken, maar moet je tactisch debatteren. En dat gaat raadsleden beter af dan menig Kamerlid. Raadsleden zoeken niet voor elk idee de publiciteit, maar proberen elkaar over de streep te krijgen voor hun ideeën. Waar Den Haag voortdurend ministers ter verantwoording roept, zit bij menige raad de wethouder keurig aan de kant, omdat raadsleden vooral met elkaar willen debatteren.

3 – 1

In Den Haag weet men zich geen raad met burgerbemoeiens, denk aan het Oekraïne-referendum. Lokaal is men zijn tijd vooruit. Er zijn steeds meer interessante experimenten, waarin politiek een zaak

wordt van alle betrokken inwoners. De burger zelf is immers nog steeds de beste volksvertegenwoordiger. Waar Kamerleden zich in hun onderlinge competitie groter maken dan ze zijn, zien raadsleden in dat de politiek juist een toontje lager moet zingen om tot betere besluiten te komen. Dat dit leidt tot discussies over democratische legitimatie van de raad is goed. Maar laten we daar niet krampachtig mee omgaan, want velen maken zich terecht meer zorgen over de democratische legitimatie van Den Haag.

Is er dan geen werk aan de winkel voor de lokale debatcultuur? Jazeker. Debatcultuur is een mooi woord voor hoe je ondanks meningsverschillen tot besluiten komt. Dat verband tussen debatten en besluiten wil je goed bewaken. Daar valt ook voor de fracties in de gemeenteraad nog veel winst te boeken. Hoe organiseer je goede beeldvorming? Hoe kom je tot verantwoorde oordeelsvorming? Hoe vertaal je de kernwaarden van je fractie naar een kernboodschap? Hoe speel je tactisch het spel met de andere fracties? En hoe verantwoord je je telkens weer voor raadsbesluiten pro en contra zonder in bekvechten te vervallen? Een fractie die in de debatten al deze zaken bereikt is écht politiek effectief.

De uitslag van 3 – 1 zou eigenlijk niemand hoeven verbazen. Want

de gemeenteraad heeft een groot voordeel: ze speelt altijd een thuiswedstrijd. In Den Haag spelen alle Kamerleden uit – en dat kun je merken aan het boe-geroep, zal de cynicus zeggen – en zetten zich door hun manier van debatteren dikwijls buitenspel. Dat is het risico van beroepspolitici, die denken dat het debat genoeg heeft aan de vierkante kilometer van het Binnenhof. Maar het zijn de amateurs van de raad, die het steeds beter lukt om het debat dichterbij de inwoners te brengen. Daarom, laat de Tweede Kamer eens wat vaker op excursie gaan bij de gemeenteraad. Den Haag kan wat leren van de raad.